

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjen László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyitlári cikkek:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Báza, jul. 24. 1871.

T. Szerkesztő ur! Hogy a sajtó még is akkora hatalom legyen, hogy a jó megyesi urakra is rendelkező erővel bírjon — alig hittük — s ime mégis úgy van! — mert miután ön becses lapjában nyilvánosságra hozták az irtak elhanyagolását — a reá következő héten elkezdették Báza helységében az utak egyengetését s most már a határban is folytatják elég felületességgel ugyan azok igazítását — de ha bár előbb ennyit is tettek volna utjaink körül hihetőleg nem akadna fel annyira utas.

Ezen furdőre a mult héten kezdettek gyülekezni a vendégek — az öszves létszám hozzá vetésünk szerint 150 lehet. — Ez is elég arra, hogy a testi szenvedések számtalan neivel megismerkedhessünk s méltó zugaló-dásunkat több tekintetbe kifejezzük — különösen a felett, hogy a furdőnek nincs a furdői időszakban helyt lévő orvososa s a rögtön bajokban mind az orvos mind a gyógyszer hiányzanak — egy orvos hetenként párszor Megyéről meglátogatja ugyan a ferdőt, de ennek rendvényeit csak bajjal magán alkalommal lehet Megyéről kihozatni — és így a mig orvos és gyógyszer érkezik addig a beteg könnyen itt hagyhatja e siralom völgyet!

A néhai főkörmányszék ez előtt pár évvel az illetők kapzsiságainak engede megengedte volt, hogy e ferdőn minden egyestől és egy családtól 3 személyig 3. 3. illetőleg 9 ft Curtaxa szedessék, melynek semmi oka és értelme nincs, mert a mint írok helyt lakó orvos nincs — a ferdőn legkisebb csinostás nem tette — állandó zene nem csak hogy nincs, sőt a Megyéről hetenként párszor kijövő zenészek is már telyesen kifogytak tudományukból — a vendégek miután minden tárgy után a legnagyobb mértékben kizsaroltatnak igen méltán zugalodnak e ertaxa miatt, s eljöttek látják az időt, hogy a királyi bizottság ez ügyet revideálja s vagy e méltatlan díjt leszállítsa vagy éppen meg is szüntesse.

Sajnálattal emlékezünk a hirtelen elhalt volt bérlő Binder Józsefről, kinek e furdő oly sokat köszönhet — s naponként elmondják róla mind azon szép és jó tulajdonokat, melyekkel fiának is birnia kellene. — Mind azon vendégek, kik a néhai ismerték nem győzik a néhai készségét — vállalkozási szellemét eléggé megdicsérni — melyből úgy látszik fia keveset örökölt — s a bérlés utolsó évét lehetőleg kiaknázni szándékodik, de a melyről egy közelebbi alkalommal talán megfogok emlékezni.

Magán-nézetek.

Tisztelt Szerkesztő ur! Engedje meg, hogy keresett lapja hasábjain elmondhassam szerény nézeteimet egy üdvös eszme felől, mely tudományos miveltésünk s erkölcsi nagyságunknak válhatnék kiindulási pontjává. Egyszersmind felszínre hozom bizonyos hírlapi levélnek néhány csattanós passusát, melynek sejtett írójá csupa szeretetből: „tudatlan magyar“ és „chinai magyar“ címekkel illet minket.

Szaporítsuk a tudományos egyetemetek! erről akarok néhányat szólani.

Ezen eszme oly régi, mint nemzetünk jeles fiainak a tudományok és szépművészetek iránti hajlama. Hogy e nemes hajlam csakugyan veleszületett tulajdona nemze-

TÁRCZA.

Dal-Cin Regina, a csodatevő orvosnő.

Bécs, jul. 21. 1871.

Sine ira et odio.

A XIX. században, hála a tudományok fejlődésének és az alapos vizsgálódásoknak, a csodák mind ritkábbak lettek. Az emberek észszerűbben gondolkodnak. A természetudományok gyakoribb foglalkozás és azok törvényeinek megértése sok festett csodatevő föszott meg hívő erejétől és számtalan élő csodatevőnek ránta le álarczját. Ha a csodatevők statistikáját tekintjük, úgy találjuk, hogy azon népeknek volt leg több csodatevőjük, kiknél a vallási mysticum és a bizalmatlanság a tudományok iránt a legtohosabb. Ilyen az első illetőleg Olaszhon, az utóbbi a nagy Kelet népe. Csodálatos, hogy Angliának, Németországnak nem voltak oly számos csodatevők; s Franciaországban, ha akadtak is egy ideig csodatevők; de a mint a francia nép vizsgáló esztől előre várni is lehet, hamar leálczáztattak és elűztettek. Futniok kellett habár nem messze; mert Olaszországban mindég tárt karokkal fogadták a csodatevőket. Hiszen ki ne ösmerné Cagliostro és oly számos consortesseinek történetét?

A Hon f. év július 17bén megjelent 163. számában egy országgyűlési képviselő ur a fentnevezett csodatevő olasz orvosnő egész elragadtatással ajánlja a magyar közönség figyelmébe.

Egy apának tulságos örömteljes reménynyilatkozata egy szikrát sem indított volna családalkozásra, annál is inkább, mivel ilyenmü nyilatkozatokat már több külföldi lapban is olvastam e csodatevő orvosnőről, az igaz egyet

tünk fiainak, világos már csak abból is, hogy hazánk területén ki nem elégíthetvén tudományomjukat: mint hajdan a római ifjak a görög egyetemetek, úgy ezek is felkeresték a külföld tudománycsarnokait, s mint szorgalmas méhek — tudománygazdagon tértek vissza édes hazájuk keblére. De miként a gyenge méhek, melyek gyengeségük érzetében messze nem szállanak, s messze eldöngve, hazatérőikben megfogynak: úgy a mi külföldet látogató, tudománygyűjtő hazatért jeleseink száma is mindig kevés volt. Nem csoda tehát, hogy népek és nemzetek, melyeknek száma a miénkél nagyobb, körülményei kedvezőbbek: szakfériakban is felettünk bővelkednek. De lennének csak böven egyetemünk, gazdagon ellátott tanári székeink: akkor a „tudatlan“ és „chinai magyar“-ok is megmutatnák, hogy fiaink bármely tudomány elsajátítására készek és képesek.

Néhány ezer forintot tűznék ki azon jelesebb ifjak számára, kik két-három évig külföldi egyetemet látogatva, szakképzettlen lett hazatérők után a kormány által kijelölt hatáskörben egyszerűen munkálkodnának.

Ezen eljárásból — úgy vélem — több előny és nagyobb dicsőség háromlanék reánk, mintha nyelvünk és nemzetiségünk rovására egyetlen egyetemünk mellé is idegen nyelvű tanárokat állítanánk, ha ily idegeneket szölitánánk fel, hogy saját pénzünkön vásárolják meg tőlünk az egyetemi tanár fontos tisztét s irigylendő címét.

Nem ismerem nemesebb és nagyobb horderejű emberit foglalkozást az egyetemi tanár hivatásánál. Ép azért csak sajnálkozni tudok azon ismeretlen próbás nagy hazafiak felett, kik ezt oly könnyen áruba bocsátják.

Továbbá: azt iparkodik bebizonyítani az érintett levél írójá, hogy németesen, angolosan nevedekett egyedek is lehetnek jó honfiak. Ezt ki sem tagadja, bárha ezer példa mutatja, hogy a német intézetekből kikerült magyar ifjak gyakrabban akármik, csak magyarok nem... Ilyfajta iskolák gyümölcsei azon nyegle magyar ifjonczok is, kik a nemzeti öltözetétől rettegnek, azt lenézik. Ismertem akárhány németesen nevedekett magyar gavalért, ki czilindere alatt azon hiszemben élt, hogy frakk és bugyogó nélkül nem is lehet művelt az ember. Mi pedig magyarosan nevedekett „tudatlan magyarok“ azon meggyőződésben vagyunk, hogy magyar egyetemen is megszerezhetni azon nyelv- és tudománykinocseket, melyek által úgy egyesek, mint nemzetek az európai műveltség színvonalára emelkedtek. Holló Kázmér.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Prága. A csehek nagy dühvel fogadják a hírt, a két császár Gasteinban törtéendő találkozásáról, a „Politik“ azt mondja: Bismarck beavatkozását belügyeinkbe vissza kell utasítani.

Genua. Egy olasz pánczélos flotta indult Tunisba.

Bécs. A landtagok szeptember közepén gyűlnek egybe 4 hétre.

Brünn. A lövészünnepek leirhatlanul nagyszerű, ezrenként érkeznek a vendégek Ausztria minden részeiből.

sem ily tulzottat, és talán a műveltség és felvilágosodás nem oly fokán álló szerkesztőktől, mint a képviselő ur.

A remény és a tulságos hiszékenység az embereket néha azért ragadja el oly magasra, hogy csalódásokban annál nagyobbat bukjanak. Kívánom, hogy az országgyűlési képviselő urnak fia meggyógyítását illető reménye ne legyen korai.

Térjünk Dal-Cin Regina orvoslónőre: olasz pornő, sem írni, sem olvasni nem tud, gyógyításait önfentartási szükségéből kezdette, és szerencsével. És mégis mily különös, hogy gyógyításaiért többször büntetve volt. Lelkiismeretellen bírák lehettek azok, kik elítélik azt, kinek gyógyító kezei alatt a fájdalom enyhül, csak azért, mert nem bír szabadalommal a gyógyításra. Hanem azért azon bírák felelősek, kik az ítéletet hozták, és a képviselő ur az eseteket nem is nevezi, melyekért büntetve volt, pedig nagyon kár, mert így kitűné a valódi ártatlanság és e méltatlanságokért annál nagyobb előismerést nyerhetne Dal-Cin. A fizamokról észleletjeit állati csontokon vizsgálódásokból merítette. Miféle állati csontokon? Valóban meg kell vallani, hogy roppant csoda kell, hogy minden összehasonlító bonczati ösmeret nélkül állati csontokon vizsgálódás után emberi fizamatat lehessen biztosan meghatározni és arra sikerrel hatni.

Én nem akarom e roppant csodatevő erőt és tudományt egyetűl az olasz Dal-Cin Regina gyógyítónekek tulajdonítani. S nem is tartom szükségesnek Vittorioba zárandokolatni a szerencsétlen fizamosokat. Kik Dal-Cinokat keresnek, könnyrn találhatnak, nekünk is vannak Dal-Cinjaink mindkét nemből számosan, és mindaddig lesznek, míg népnevelésünk alanti foka és tulságosan elhanyagolt közigazgatási ügyünk ily száradó állapotban marad, közzé még lesznek számos magyarhoni Dal-Cinok és azoknak biztosan ajánlók a könnyen-hívők és az orvosok iránt bizalmatlanok seregéből. Ki ne

Páris. Az algiri felkelés terjed, ismét csapatok küldetnek oda.

Szt-Pétervár. Az orosz vasuthálózat mellé jelentékeny raktárakat állítanak. Kronstadtnál egy második kereskedelmi kikötőt építnek, s azt Szt-Pétervár és a finn öböllel szárnyvonalokkal kötik egybe.

Teke, 1871. július 28.

Tekintetes szerkesztő ur! Elemi csapások, árvizek stb. mind ebből állanak többnyire ez évben a vidéki tudósítások, én is sajnálattal ugyan, de azon jó reményben küldöm becses lapjába jelen soraimat, hogy tán a gyors megelégli s legalább az idén utolsó tudósítás lesz hasonló szerencsétlenségekről.

Folyó hó 25-én a forró nyári nap alkonyá felé terhes vészjósolt felhők kezdettek tornyosulni az égre mintegy előhirdetői a közeledő vésznek, mikor egy kis sebes esővel kezdette meg nyitányát, melyet este 10 órakor bekövetkezett oly rendkívüli vihar követelt, melyre a legidősb emberek sem emlékeznek, ugyannyira, hogy nem is volt koronként villámlás, hanem egy folytonos villámlás, mely az ezer meg ezer egymást követő villámlások sorából állott elő, követeve hasonló szünteleni borzasztó menyörgés jéggel elegy zápor-eső és az orkáná változott szél-vihar által, melyet a szünteleni villámcsapások még inkább neveltek.

Kisebb-nagyobb károk a n.-nyulas-, sz.-akna-, oroszféja-, komlód-, teke-, sz.-péntek-, pászmos-, o.-ujfalu- és d.-széplaki határokon történtek; emberélet is kettő esett áldozatul, egyik Tekebe az árvízbe full ösmeretlen koldus, a másik a bátonsi határon egy oda való lakos villám által sújtott agyon, ugyancsak villámcsapás következtében D.-Széplakon egy ház és Sz.-Aknán egy pajta égett el a benne levő tehénnel együtt. Varó Lajos.

Thiers beszéde

a római kérdésben, a francia nemzetgyűlés előtt.

A nemzetgyűlés jul. 22-ki ülésében a kérvények tárgyalása került napirendre.

Pajot előadó a következő kérvényről tesz jelentést: Rennes, Rouen, Quimper, Versailles, Saint-Briene, Vanves, Bourges sat. főpapjai az iránt eszednek a nemzetgyűléshez, utasítsa oda a kormányt, hogy tegye magát érintkezésbe a többi hatalmasságokkal a pápa-király oly helyzetbe hozatala iránt, mely annak cselekvési szabadságát a katolikus egyház leg több kormányzatában biztosítani képes volna. Huszonegy más kérvény ugyanazt kívánja. Előadó és utána egy másik képviselő melegen pártolják a kérvényeket, melyek tartalma szerintök megfelel Franciaország hagyományos politikájának és a becsület követelményének ép úgy mint a szerződéseknél és az ország valamint az öszves kath. egyház érdekének. Indítványozzák tehát a kérvények áttételét a külügyministeriumhoz. (Helyeslés jobbról.)

Thiers a végrehajtott hatalom főnöke szöszékre lép. Az egész házfát feszült figyelem fogja el.

Nem titkolom el sajnálatomat a felett, hogy nekünk itt most e súlyos kérdéssel kell foglalkoznunk. Nem

hallotta volna ezen Dal-Cinoknak híret? Én több mint harmincz ilyen Dal-Cin ösmerek Erdélyben.

1867. év nyarán egy román Dal-Cin járt nálam, ki állítólagosan 500 fizamot és lábtörést gyógyított; én az igaz csak hetet láttam e paciensek közül, kik mind al- fel-szár-törésekben szenvedtek, az eredményes gyógyulás mind olyan volt e kétél, milyent egy román Dal-Cin kezelésétől előre várhatni. Egy délután egy 30 éves román nőt mutatott be nekem, ki másodlagos fizammal (secundäre Luxatio femoris) szenvedett 3 év óta. Én a beteget megvizsgáltam, és orvosi jóslatom kedvezőtlen volt, mivel a baj már idült vala, és már egy sem a fizammal semmi fájdalom, ajánlottam, hogy minden helyreigazítási kísérletről mondjon le.

De a román Dal-Cin biztos eredmény ígérete, s talán saját hiúsága arra vitte, hogy a műtét rajta azon nap véghez is vitetett. Három nap mulva a szerencsétlen nőnek férje hozzám jött s kért, hogy látogassam meg nejét, ki már beszélni sem tud, s imé az egyébképpen egészen egészséges nőt megüszkösödött felszárral találtam, a halál még azon nap északáján bekövetkezett, és az orvosi bonczeletről olvasám, hogy a fizamult czombfej a Dal-Cin-féle műtét következtében (a . . . . . rántatott.) Ez szerencsétlenség. De vajon nem ilyenek voltak azon gyógyítási esetek, melyekért az olasz Dal-Cin bírói elítélés után büntették? De hagyjuk el a magyarhoni Dal-Cinokat, és mielőtt a közönség figyelmében ajánlám őket, addig minden józanul gondolkodó embernek ítéletére bízom, hogy mit tudhatnak az ilyen Dal-Cinok és mit tehetnek visavis a modern test-egyenésztellel — orthopédia — szemben.

Dal-Cin Regina végre szabadalmat kapott a nyilvános gyógyíthatásra. Ez nem lephet meg engemet, ki ösmerem ezen olasz orvosi szabadalmakat. Vajon nem elhamarkodott engedelem? Csaknem hasonló azon erő-

mintha a multban vallott nézeteimet meg kellene hazudtolnom. Nem! A mit én akkor helyesnek tartottam, azt mindig annak fogom tartani. (Helyeslés.) Hazám színe előtt és becsületes emberek előtt állók — nyilant mondhatom ki tehát azt a mit gondolok, de önök sokkal tapasztaltabb emberek, mintsem, hogy meg ne értenék, hogy vannak nagy érdekek, melyeket jobban szolgálunk hallgatás mint szólás által! (Igen jó!)

De ha arra kényszerítenek, el kell mondanunk mit tartunk jónak és teendőnek. És ha önöket kellemetlenül érintené az, a mit mondandó vagyok — ne tulajdonítsák azt nekem, hanem a helyzetnek. Én már többször mondtam hazámnak kemény igazságokat s borzasztó események igazolták szavam csekély józan tartalmát. El kell ösmernünk, hogy nemzetünknek meg van azon hibája, miszerint igen is gyakran rabja a pillanatnyi közvéleménynek. A mint Franciaországban valamely vélemény lábra kap, senki sem áll többé ellene. Minden nap látjuk a pillanatnyi eszmék szomorú következményeit. Mi elhagytuk Franciaország százados hagyományát, s e hütlenségért kegyetlenül kell bünhödnünk. (Helyeslés.)

Az európai egyensúly tana a neveltség tárgya lett. Ez eszme teremőti voltak: IV. Henrik az államférfiak a legvonzóbbika, Richelieu a nagy francia államférfi és Mazarin, a türelem és nagy államférfia, a ki a csodálatos westpháliai béke megalkotója. 1815-ben az egyensúly helyébe állott ismét a katonai dicsőségnek, s mi megtartottuk ha nem is régi befolyásunkat.

Franciaországnak, mely Európában Poroszországgal és Ausztria közé szorulva találta magát, az volt hivatása, hogy akadályozza meg az egyiknek a másik fölötti uralmát. A világban Franciaország az orosz és angol birodalmak közé volt helyezve annak megakadályozására, hogy e két óriási hatalom fel ne forgassa az egész világot az ő érdekük uralomra jutása végett.

És ezen egyensúly az, melyet az örűltség egy perczében lerontani segítettünk. Elhagytuk a régi jó rendszert, mely menedékünk volt és kikiáltottuk a nemzetiség elvét. És ez elvet nekünk meg kellett siratnunk!

A nélkül, hogy szemrehányásképen mondánám ezt Olaszország irányában, tőlünk hiba volt az olasz kisebb államok egyesülését közönyösen nézni, sőt elősegíteni. Ezt tenni Franciaország érdekében — ez valóban csak vak eszevesztettség müve lehetett!

Én eszélyesen ösmert nézeteimet sohasem rendeltém alá sem az utalkodó közvéleménynek, sem barátaim meggyőződésének. Véleményem mindig az volt, hogy a nemzetiségi politika kárhuzatos lesz Franciaországra. Hittem és hirdettem, hogy az olasz egység maga után fogja venni a német egységet. Lehetetlen volt nem látni előre, hogy az olasz egység sajnos sérelmet fog okozni a pápaság képviselte lelkiösmeretnek sértésére nyujt segédkezet, istentelen (impie) kormány még a bölcseszet szemponjából is. Én megmondtam a császári kormányt, hogy az európai egyensúly megsemmisülésével együtt fog járni: az olasz egység, a német egység és a lelkiösmeret megszorítása, Franciaország ilyképen elhagyta küldetését, mely V. Károly óta a katolicismus természetes védője volt, úgy mint Anglia a protestantismusnak.

Az alpecekből hazatérő császárság azt mondta: „Franciaország mindig egy eszmeért ontja vérét!!!“

szakos kényszerítés, melyet az utolsóelőtti olasz háboruban egy nagy olasz hazafi — tábornok — a nápolyi orvosi professoratuson elkövetett, t. i. egy magyar sebész-mester számára, anélkül, hogy az illető vizsgát tett volna, orvostudori oklevelet csakirt ki. Nemsokára azután ezen olaszmagyar orvostudor honunkba jött, s azt hiszem, hogy sokak előtt ösmeretes két nagy városban elkövetett csodái, melyek azt hiszem annyit ártottak a közkerkölcnek, mint a mennyit az orvosok iránti bizalomnak. Így teremt az olasz nép könnynehívősége csodaorvosokat és Dal-Cinokat. Én bár minden tekintetben nagyon tisztielem az egyéni szabadságokat; de nem kívánhatom, hogy hazám ily szabadalmak által tegye magát nevezetessé, vagy neveltségessé, mint Olaszország.

Menjünk tovább, az olasz Dal-Cin nem tett semmi csodát; mert mint egy trieszi orvostól értesültem, egy olyan fizamot vagy csonttörést sem javított, melyben még a nemtudós orvosokat is fölülmulhatta volna. Fizamokat ügyességgel nemcsak az olasz Dal-Cin igazított helyre, hanem mint fennebb is íram, számos más nemzetbeli Dal-Cin. Sőt hiszem, hogy azon csodálatos műtétet, Németország bármelyik ügyes egészségügyi katonája éppen oly pontossággal végzi, mint ez olasz csodatevő nő, még sem hirdeti nevüket egy lap sem, egy országgyűlési képviselő ur sem, és nincsenek ezekhez vándorlások ajálva, miként a vittoriói csodatevőhöz.

Hanem Luxatio femoris, Coxalgie és secundäre Luxatio femoris, három különböző dolog tisztelt képviselő ur, és bár ki is mondotta önök, hogy e három betegség az orvosok előtt abszolút gyógyíthatlan, nem jól mondotta. Egy Schuh, Pitha, Birlho, s más számos orvos annyi egyént gyógyított ki a fentnevezett három betegségből, hogy ezeket, vagy környezeteik e felletti örömlükben tárczacikküket irtak volna a művelt és nem oly könnynehívő német közönség rég megunta volna ilyen tárczákat olvasni. (Vége köv.)

Dr. Bartók István, m. p. cs. k. assistenz-orvos.

Igen! és Olaszország segíté Poroszországot és Sadowához is hozzájárult, és a vallás kérdése állott Európá előtt. Én nem rég megmondtam Olaszországnak: Vigyázzanak önök a vallás hatalmasságára! Daczára annak Olaszország királyi Rómában székel és IX. Pius pápa, a katolikus nagyegyház feje a katolikusok nagy fájalmára a Vatikánba szorult.

E menedéke látva őt önkénytelenül azt kérdezzük, vajjon szabad-e ő?

Olaszország egysége és ennek legkevésbébe vagyok oka én. Existál egy olasz királyság, mely az európai nagyhatalmasságok közt szerepel. Mit akarnak önök, hogy most tegyünk? Nem szabad akarnunk oly politikát, mely arra vezetne, mit önök nem akarnak: háborúra.

Hogyan viseltetik Európa Olaszország irányában? Oroszország barátságos, mióta a római udvar a lengyel kérdést pendítette meg; Angolország nem bánja, hogy a Földközítengeren új tengerhatalom támad, mely nemcsak vetélytársa hanem ellensége is a miénknek. Ausztria, mely igen katolikus, fontolóra vette a helyzetet és a sorsát vezető államférfiu legjobbnak látta jó egyetértésben élni Olaszországgal az Alpeseken át. Spanyolország a Savoy házból választotta királyát.

Már most képzélek önök magokat helyzetembe. Sajnálom, hogy bánatot kell szenvednem a katolikusoknak; de ha valamennyi hatalmasság jó viszonyban áll Olaszországgal — mit akarnak önök, hogy mi tegyünk? De mondják önök — nem szabad elfogadnunk a bevégzett tények doctrináját. De ha egész Európa azt teszi — mi tévő legyek én? Önök nem akarják a háborút, mondják önök; jól van! De aztán ne is követeljenek tőlem oly politikát, mely következtelen volna, ha azt legvégsőbb lépésig nem folytatnók.

És ha szavam jóvendő háboru támasztására létszanának irányozva lenni, én itt Európá színe előtt kinyilatkoztatom, hogy azon kormány politikája, melyet önök bizalmukkal tiszteltek meg, a béke politikája. (Mozgás.) Az igaz, hogy mi mindent meg fogunk tenni a hadsereg újraszervezésére, ez jogunkban áll, de semmi kedvünk sincs újra sikra szállani. A mit mi akarunk, ez az óvatosság. Vesztésegei daczára Franciaország még elég hatalmas, hogy első legyen a világon. Késznek kell lennünk minden eshetőségre s böles politika által támaszkodni kell magunknak biztosítanunk. Ez a kormány kötelessége önök irányában. A katolikusok irányában támaszt kell nyujtanunk a religiók legnagyobbserübbikének, melyet valaha emberek vallottak.

Mi nem fogunk fukarkodni tiszteletünk nyilvánításával a szent székek szemben. Multkor, midőn a pápa örömmünepet ült, Franciaország nem késett legészintébb szerencsekívánataival. Én a szent atyának rokonszenyünk és hálnk hő érzelmeit tolmácsoltam.

Az én levelem nem tartalmazta azt, a mit beléköltök, én nem adtam tanácsot, mert nem éreztem magamat arra följogosítva. Az én tisztem csak Franciaország érzelmeinek tolmácsolása. Ha a vatikáni foglyból száműzött találna lenni, — Franciaország nyitva áll előtte; és én azt mondanám neki, de nem tanácsképen — „kiméljen meg bennünket, nekünk szükségünk van a vallási békére úgy, mint a politikára.

Fenn kell tartani a katholicismus függetlenségét; ez nagy feladat s mi azt teljesíteni fogjuk. Alapul szolgál nekünk arra a concordatun.

Abban az áll, hogy a kormány nevezi ki a püspököket. A szent szék eztán nyilatkozik, vajjon a kizemelt egyéniség bir-e a kellő tulajdonokkal. E szerződés nekünk azt a jogot adja, hogy őrizzük a kath egyház fejének függetlenségét. Nekünk megígérték, hogy e függetlenség meg lesz óva, a tapasztalás fogja mutatni, bizhatik-e Európa az adott szóba.

Megröviditem beszédemet, mert ily nehéz kérdésben egy szó nagy hiba lehet.

Kötelességem Olaszországgal jó viszont tartani fel és egy időben nagy vallási érdekeket is megővni. Én nem ígérhetem, hogy minden e tekintetben teendő lépésnél szerencse fog kísérni, de azzal mindenesetre dicsekedhetem, hogy oly kormány vagyunk, mely megértette feladatát (gouvernement de raison.)

KÜLFÖLDI HIREK.

Versailles, jul. 27. A nemzetgyűlés ülése. Azon indítvány tárgyalása, mely szerint az ellenség által megszállott megyékben okozot kár egész Franciaország által volna viselendő, aug. 4-kére halasztatik. Thiers reméli, hogy akkorra sikerül egyezményt létrehozni, mely az állam érdekeikre is tekintettel lesz, mivel az állam is sokat szenvedett. Az ülés ezután kérvényeket tárgyal.

A mi a kormány székhelyének Párisba áthelyezését illeti, Thiernek egy nyilatkozata szerint az egy hó lefolyása alatt meg fog történni: Thiers ugyanis bevárni akarja azt, hogy a német hadsereg előbb Páris alól elvonuljan. Egy Demidoff Matier herczegnőhöz intézett levélben Thiers azt választotta, hogy aug. 30-kára a poroszok már elhagyják a Páris körüli erődöket.

Az angol hadügyi reform keresztül menetele e hó 31-én a lordok házában az „Ang. Corr.” szerint bizonyos várható. Miután a tiszt állomások megvásárolhatóságát kir. rendelet eltörölte, nem marad egyéb hátra a lordok számára, mint a processust e rendelet alapján megkönynyíteni. Mert ha további akadályokat gürdítene az ügy elébe, ezzel csak az illető katonatisztek érdekein ejténének nevezetes csorbát. Rihmond herczeg azon indítványa, hogy a miniszterium az eljárásért megrovandó, szintén elfogadtatik a lordok házában hihetőleg, ennek azonban ily állandó konservatív többséggel bíró házban nem lehet más jelentősége, mint egy egyszerű tiltakozásnak, mely, mint a tiltakozások rendszeren, semmi eredményre nem vezet.

UJDONSÁGOK.

— A gasteini fejedelmi találkozóról azt jelentik a táviratok, hogy Beust és Andrassy grófok is ott lesznek. Az első találkozón kívül egy második is fog történni.

— A magyar testőrségből. Ő felsége megengette, hogy az előjegyzés a testőrségbe ismét kezdetét vehesse, s a katonatisztek, kik magasabb kiképzetetés céljából a testőrségbe belépni kívánnak, a mgürülendő helyekre előjegyezhesék magokat.

— Magyar keleti vasut. A B.-Hunyad és Egeres közti vonalon egy idő óta fennállott közlekedési akadály megszüntetve az 5. és 6. számú vegyes vonatok f. hó 29-ke óta akadály nélkül közlekednek és áruszállítmányok az egész vonalon minden állomásra korlátlanul vételnek fel. A személyvonatok azonban egyelőre továbbra is csak N.-Várad és R.-Hunyad közt járnak.

— Az or. legközelebbi ülészek elé terjesztendő tjavaslatok sorából még kettőt emlit fel a „P. Napló”, melyeknek a ház elé vitele legutóbb határozatott el, t. i. a községi törvény bizonyos pontjainak a városokra való kiterjesztéséről, s a véderőről szóló törvény némely határozatainak módosításáról.

— A közös hadügyminiszterium megtöltötte a katonatiszteknek, hogy mint eddig számosan tették, a kereskedelmi miniszteriumhoz folyamodjanak a postagyakorlat megtanulása végett.

— Lóvásárlás Franciaország számára. Debreczenből írják, hogy ott több francia ügynök fordult meg, kik kormányuk részére több ezer ló vásárlásával vannak megbízva.

— A borjumi hidan még mind nem közlekedhetnek a székerek a szőlőtulajdonosok nagy kárára. Pedig hát a városnak nem nagy költségbe kerülne a helyreállítás, miután egy szőlőbirtokos polgártársunk többek előtt azon ajánlatat tette, hogy a 30 frtot haladó költséget saját erszényéből hordozandja.

— Érdekes műven dolgozik Kápolnay István; Magyarország régibb története ez hadászati szempontból.

— Varga Lászlót az igazságügyminiszterium fogalmazóját — ki városunk szülöttje azon kitüntetés érte közelebből, hogy a statisztikai tanácsba őt nevezte ki az igazságügyminiszterium képviselőjéül.

— Alólírott tisztelettel tudatja, miszerint a jövő augusztus 1-jével beállandó 2 havi iskolai szünidő alatt, a helybeli róm. kath. Lyceum 2-ik emeletében berendezett rajzteremben a szépírásban és a rajz különböző szakmaiban rendszeres oktatást adand. Részt venni kívánó kezdő — vagy a rajzban már haladó ifjak — illetőleg azok szülei — a tanulmányozni kívánó rajzszakmára s egyéb feltételekre nézve bővebben értekezhetnek a fennmeltett rajzteremben d. e. 10—12 óráig. Propper Ferencz, a róm. kath. Lyceum szépírás és rendes rajz-tanára.

— A sétatéri uszóda is megkívánta áldozatát: egy fiatal ember fürdeni ment, de alig hogy beleugrott, szélhűdés érte.

— Berecz Antal, eddig tanár a pesti kegyesrendi gymnasiumnál kilép a nevezett egyházi rendből s egy pesti fiatal övezget fog oltárhoz vezetni a pesti ref. templomban. Az esketést Török Pál superintendens végzi. Berecz ezentel teljesen a „Természet” czimű népszerű természettudományi közlönynek szentelendő erejét.

— Városi főispánok. Ő felsége a király a magyar belügyminister előterjesztésére Balogh Kornél Esztergom, Győr és Komárom; — Dáni Ferenczet Arad, Kecskemét és Szeged; — Fülel Sámuel, Kolozsvár s kir. város helyettes polgármesterét Kolos, Kolozsvár, Szamosújvár, Szék és Zilah; — Goldbrunner Sándort Selmecz és Bélabánya szabad királyi városok polgár-

mesterét, Bakabánya, Körömczabánya, Selmecz és Ujbánya; — Kuba Jánost, országgyűlési képviselőt és Szokolca szabad királyi város polgármesterét, Szokolca és Trencsén; — Lázarevics Bazil királyi tanácsost, Temesvár és Versécz; — Lázár Mihály országgyűlési képviselőt, Bereczk, Csikszereza, Illyefalva, Kézdi-vásárhely, Oláhfalva, Seps-Szent-György és Székely-Udvarhely; — Nagy Ignácot, Felsőbánya, Nagybánya és Szatmár-Németi; — Neszter Józsefet, Bazin, Modor, Nagy-Szombat, Pozsony és Szent-György; — Patay András, Szabolcs megye alispánját, Debreczen és Nagyvárad; — Plachy Lajos országgyűlési képviselőt, Besztercebánya, Breznóbánya, Korpona, Libetbánya és Zólyom; — Török Dániel gyula-fervári polgármestert s országgyűlési képviselőt, Abrudbánya, Hátszeg, Károlyfehérvár, Vajda-Hunyad és Vizakna; — Thury Gergely országgyűlési képviselőt, Erzsébetváros, Fogaras, Maros-Vásárhely és Szász-Régen; — gr. Zichy Rezsőt, Bártfa Eperjes, Kassa és Kis-Szeben, végre Zuber József Fehérmegye alispánját, Pécs és Székesfehérvár törvényhatósági felruházott városok főispánjává kinevezni méltóztatott.

— Schwarz báró, a bécsi világiállás vezetője, Pestre érkezett, hogy a magyar kormányval a kiállítás iránt értekezzen.

— Hirlapstatisztika. A kis Szászországban, mely területre oly nagy, mint Biharmegye és népességre sem mulja felül Erdélyt, összesen 302 lap jelen meg. Ezek közül Lipcsében 151, Drezdában 44 s a vidéken 107. Magyarországnak, melynek népessége nyolcszor annyi, alig van összesen 323 lapja.

— A brassói városi képviselőtestület f. hó 24-én szónokká Gött János ismeretes nyomdászt választotta 110 meglejelt szavazó közül 103 szavazattal.

— Reményi Ede hírneves hegedűművésznök jelenleg M.-Vásárhelyt hangversenyez. Jövő héten Medgyesen, jövő hó 5—7-én pedig N.-Szebenben fogja magát hallatni.

— Nagy-Váradon a tüzoltók tegnap tartották első gyakorlatukat s szervező gyűlésüket. Nehány nap óta többen polgári ruha gyánát viselik ott a tüzoltó egyenruhát, mely szerfelett olcsó: csak 14 ftba kerül.

— A pesti főreáltanodában érdekes vizsga volt: két tanár dr. Császár Károly a kolozsvár polgári iskola igazgatója, s Kurländer Ignác a budai reálisiskola tanítója tartottak tanítási próbát a mennyiség-tanból egy szakbizottság előtt. Előadásának mind világhossága mind szabatosága folytán dr. Császár nyerte az elsőséget a főreáltanodai felsőbb mennyiség-tan tanszékére.

— A m. kir. álladalmi méntelepek létszámának, a hazai lötenyészés igényeihez képest leendő kikészítése, tenyészésre alkalmas erőteljesebb és csontosabb ménlovak bevásárlását tevé szükségessé, a m. k. földmívelés ipar- és kereskedelmi miniszterium hirdményt bocsátott közre, melyben felhívja az egyes ménes tulajdonosokat és lötenyésző urakat, hogy az abban kijelölt módokat alapján netalán eladandó ménlovaikat a nevezett miniszteriumhoz jelentsék fel.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

III. Beküldetett. (226)

Minden szenvedőknek egészségre a delicat Revalesciére du Barry által, a mely gyógyszer és költség nélkül következő betegségek gyógyít: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, migry-, takonyhártya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vesebajokat, gumót, asztkort, mellszorulást, hurutot, emésztésihiányt, dugulást, hasfolyást, álanságot, gyengeséget, aranyért, vízkört, hideglázt, szédülést, vértululást, fülzúgást, élmégyést és hányást még a terhesség alatt is, húgyfészt, bismkomságot, sorvadást, eszút, köszvényt, sárgaságot gyógyít. — Kivonat 72,000

elismerésből gyógyításokról, melyek minden gyógyszerrel daczoltak:

Elismervény sz. 48.421.

Ujvár, Magyarországon.
Több év óta nem volt teljes egészségem, emésztésem mindig zavart vala, gyomorajakkal s nyálkassággal kellett küzdenem. E bajoktól megszabadított a Revalesciére tízennégy nap használa.
Göten, Stajerhonban, u. P. Birkfeld, 19. dec. 1869.
Igen tisztelt ur! Szivesen és kötelességből kifolyólag bizonyítom a Revalesciére jó hatását, a mint az sok oldalról tudomásra is lön hozva. E jeles szerbor-

zasztó lélegzési nehézségtől, kínos köhögéstől, torokfájástól, szélkörtől és gyomorkörcsöktől mentett meg, melyekben sok év óta szenvedtem.

Steininger Vincze, nyug. lelkész.
Táplálóból levén a húsnál, a Revalesciére felnöttek-nél és gyermekeknél 50-szer behozta árát gyógyszerekkel szemben.
1/2 fontos bádog szelencékben 1 frt. 50 kr., 1 ű 2 frt. 50 kr., 2 ű 4 frt. 50 kr., 5 ű 10 frt., 12 ű 20 frt., 24 36 ű frt.
Revalesciére csokoláde poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulak József fűszerkereskedésében, Pesten Törököl, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvár t. Binder K. úr gyógyszerárban bel-monostorutcza a Redoute során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorutcza 134 sz., bel-monostorutcza 175 sz. és főter 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknel; a bécsi ház ezen feljül mindenüvé elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

2—3

Pályázat.

A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnél folyó év november 1-ével betöltendő 12 állami alapítványi és 8 intézeti szabad helyre ezennel pályázat nyitattik.

Az állami alapítványi helyekért csak az erdélyi s kapcsolott részekben, — az intézeti szabad helyekért ellenben a magyar korona országai bármelyikében született ifjak pályázhatnak.

Felvételi feltételek: legalább 17 éves kor s 6 gymnasiumi vagy 4 real iskolai osztálynak kitűnő sikerrel lelt bevégezte; munkára képes, egészséges testalkat s jó erkölcsi magaviselet.

Az állami alapítványi helyekért folyamodók folyamodványaikat, — iskolai és szegénységi bizonyítvány, — az intézeti szabad helyekért folyamodók viszont iskolai és szülők vagyoni állásról szóló bizonyítványval kötelesek ellátni.

Az állami alapítványi helyekre befogadott ifjak az erdélyi országos alapból egyenkint 150 frt segélyben részesülnek s ez összegét az intézetben convictus szerű berendezés mellett — másoson kívül — minden ellátásban.

Az intézeti szabad helyekre felvett ifjak viszont évenkint fizetendő 150 frtót az állami segélyben részesülő ifjakkal egyenlő ellátásban részesítenek.

A folyamodások folyó év augusztus 25-ig a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához — Kolozsvár külmonostor-utca 57 sz. — nyujtandók be.

Kolozs-monostoron, 1871 julius 26-kán. Az igazgatóság.

T sz. 2761 — 1871. (229)

Pályázat.

Belső-Szolnok megye telegkönyvi hatósága m. kir. igazságügyminister ur ő nagyméltóságának f. hó 11-én 11,020 sz. a k. rendletele által egy telegkönyvvezetőségdi 700 frt,

egy egyszemélyben egyesített igdtói s kiadói 500 frt, s

egy irtóki 400 frt évi rendes fizetésekkel ellátott állomásokkal szaporítottván: ezen állomások betöltése végett ezennel pályázat nyitattik, s annak zárhatáridőjéül a f. évi augusztus hava 28-ik napja tűzetik ki.

A telegkönyvvezetőségdi állomás betöltésénél csak oly egyén folyamodványa vétetik tekintetbe, a ki a telegkönyvi vizsgát jó sikerrel letette.

Miről a pályázni kívánók oly megjegyzéssel értesítenek, hogy képzésüket s eddigi közszolgálatukat tanúsító bizonyítványaikat a kített zárhatáridő alatt az alólirt megyei tisztséghez beadhadják.

Belső-Szolnok megye tisztségének Déesen, 1871 julius 29-én tartott üléséből.

Brehár Tivadar, Korpodean Simon, alispán. aljegyző.

Sz. 13,738 — 1871. (228) 1—3

Hirdetmény.

A dohánygyári és eladási javaknak az 1872 évben a kolozsvári dohánygyárból és dohányáru raktárból az erdélyországi dohányáru raktárakba és azokból vissza Kolozsvárra, továbbá a kolozsvári és m.-vásárhelyi indóház, dohánygyár, dohányáru raktár és beváltó hivatal között teljesítendő fuvarozására ezennel pályázat nyitattik.

A szabályszerűen felszerelt 50 krral bélyegzett és a vagyoni állást igazoló bizonyítványval is ellátott írásbeli ajánlatok a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság elnökségéhez folyó év augusztus hó 28-án déli 12 óráig beadandók.

A közelebbi feltételek a kolozsvári pénzügyigazgatóság elnökségi irodájában, a szébeni m. kir. pénzügyigazgatóságnál és a m.-vásárhelyi pénzügyi biztosságnál megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1871. julius 20-án.

Utolsó előadás.

Oroszlán-szinkör

(a középutca végén)

kedd aug. 1-én visszavonhatlanul

utolsó előadás

CASANOVA FANI assz.

világhírű állatszeliidőnőnek

nagy mű-előadása

az oroszlánok, hyána, párdutz és farkasokkal

4 szakaszban.

Pénztárnyitás 6. — Kezdeté 7 órakor este. (203)

Általános óvszer,

a legújabb tudományos tapasztalatok alapján összeállított, legbiztosabb és legjobb gyógyszer minden előforduló, még üdült

betegségeiben is a nemi szerveknek,

(férfiak és nők titkos betegségei),

valamint védszer ragályosodás ellen, és az elgyengült nemi munkásság megerősítésére és felelevenítésére sokszorosan bebizonyult s a legelső tudományos tekintélyek által elismert szer.

A gyógyítás fájdalom nélkül történik s nem gátolja a hivatást, úgy hogy ez által szerelmes szenvedőknek és utazóknak is alkalom van nyujtva, bajaikat második személyek közbejövetele nélkül is gyorsan és gyökeresen meggyógyíthatni.

1 skatulya ára használati utasítással együtt 3 ft göngyölés 20 kr. Elárúsítóknak aránylagos engedély.

Valódi minőségben és legszigorubb titoktartás mellett kapható postai utánvét (vagy készpénz beküldés mellett tetszés szerinti betűjegy alati)

Dr. LANG WILMOS-tól

Bécsben, Burggasse Nr. 47.

15—20 (94)

Müller Kelemen

híres családi varrópepit a Singer-rendszer szerint,

valamint Wheeler és Wilson, Howe, Grover és Baker-kézi varrógépeket, kötőgépeket, tűket, selymet és szernát a legújanyosabb árban ajánlja

Scherz Rudolf

varró- és kötőgépfüzlete

21. Opernring 21. Bécsben.